

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Concilij Occidentalis veritatem fidei asserent; præsertim cum synodus apostolicæ sedis non ex solis Italiæ provinciis constaret, sed etiam ex variis Conciliis provinciarum quæ sitæ erant in regnis ab Imperio alienis, Francorum scilicet, Britannorum, Gothorum, & Longobardorum.

V. Agatho Papa, Doni successor, pacis ecclesiasticæ studiosus, Legatos misit, cum distinctione, nempe Theodorum & Georgium Presbyteros, & Ioannem Diaconum, qui suam vicem impleverunt; & Ioannem Portuensæm, alterum Ioannem Regij, & Abundantium Tempisanæ civitatis, Episcopos, vice totius Concilij Occidentalis, cum aliquot Clericis & monachis, ut docet Constantinus in epistola ad Georgium Constantinopolitanum. Hæc distinctio observata est in subscriptionibus Concilij: ubi primo loco subscribunt Theodorus & Georgius Presbyteri Ecclesiæ Romanæ, & Ioannes Diaconus, locum tenentes Agathonis Papæ; deinde, secundo loco, Georgius Episcopus Constantinopolis novæ Romæ; tertio verò loco Petrus Presbyter, Vicarius τοποτηρητής sedis Alexandrinæ; quarto Theophanes Episcopus Antiochiæ; quinto Georgius Presbyter, locum tenens Theodori Presbyteri & Vicarij apostolicæ sedis Hierosolymorum; interjectis dein tribus Episcopis Theſsalonicæ, Cypri, & Ravennæ, nono demum loco subscribit Ioannes Portuensis Episcopus, Legatus totius Concilij apostolicæ sedis Romæ; undecimo Basilius Gortynæ Episcopus, qui eodem se titulo Legati Concilij ornat; quem Abundantius & Ioannes Legati sequuntur. Itaque Legatis qui vices Agathonis gerebant ad ternarium numerum redactis, dempto Constantino Subdiacono, primus honor delatus est. Legati verò Concilij occidentalis, non solum post Patriarchas, sed etiam post aliquot Metropolitanos locum suum obtinuerunt.

VI. Quare non est quòd viri docti sibi persuadeant in superioribus Conciliis Episcopos à Celestino & Leone missos vices gefisse Concilij occidentalis, Presbyteros verò Romanæ Ecclesiæ personam Pontificum representasse. Etenim & legationis literæ, & subscriptiones Legatorum, se Romanæ Ecclesiæ & sedis apostolicæ Legatos, non autem Concilij, profitentium, hanc opinionem refellunt. Hoc quoque argumentum id demonstrat, nempe Episcopos illos primum occupasse locum in Conciliis: quod Patriarchæ non æquè tulissent, nisi Pontificis legatio illis imposita esset; quæ decreta quidem erat in Concilio Romano, sed omnis ejus dignitas & agendi auctoritas à Romana sede pendebat.

VII. Septima synodus coacta est annò DCCCLXXXVII. adversus imaginum hostes, studio Constantini & Irenes ejus matris, qui literis suis Hadrianum I. ad ejus celebrationem invitaverunt, enixè rogantes ut de more Legatos apostolicos mitteret. Delegavit ille Petrum Archipresbyterum Ecclesiæ sancti Petri, & Petrum Abbatem S. Sabæ; qui ejus nomine Concilio præfuerunt, primumque locum obtinuerunt; Tarasius verò Constantinopolitanus secundum; ut patet ex omnibus Actionibus Concilij.

VIII. Octava synodo, quæ adversus Photium Patriarcham C.P. & ejus socios congregata est, summa cum auctoritate præfederalunt Donatus & Stephanus Episcopi, & Marinus Diaconus, Vicarij, Legati, Missi, Apocrisitarij, seu locum tenentes Hadriani II. Papæ. Totidem namque nominibus ab Anastasio variis in locis efferuntur.

C A P V T V I I.

Synopsis.

I. Investigandum nunc quis fuerit effectus primatus seu presidentia Legatorum sedis apostolicæ in Conciliis Oecumenicis, & quam in iis Summi Pontificis auctoritas. Ut Concilium legitime celebretur, necessaria est Summi Pontificis presentia, vel ratificatio. Quam fuerit ejus auctoritas in Concilio jam constituto.

II. Si summa fuerit, perit libertas suffragiorum. Concessa libertas illa, equalitatem inducere videtur inter Pontificem Romanum & ceteros Episcopos. Itaque aut libertas suffragiorum aut Romani Episcopi dignitas periclitantur. Quarendum itaque quæ circa materiam hanc fuerit Ecclesiæ praxis vetustis illis seculis, opus hæcenus inventatum nostris ingenijs. Pontifex Romanus in hac parte utebatur jure quodam imperatorio, ac tamen libertas suffragiorum remanebat.

III. De jure relationis, cujus vis quanta esset, ostenditur ex Polybio, & Tacito. Ius illud à Consulibus ad Imperatores transit. Probatur ex Dione. Ampliatum sub sequentibus Imperatoribus; ut patet ex Julio Capitolino & Fl. Vopisco. Hallucinatio quorundam detegitur, qui jus illud malè interpretati sunt.

IV. Principes in Senatu consularem potestatem ea de causa exercebant. Attamen arbitrium primo vel ultimo loco censendi sibi reservabant. Probatur ex Tacito. Unde patet falli eos qui negant sententiam à Principibus in Senatu dictam. Princeps sententiam Senatus auriorem mitigare poterat. De prerogativa suffragij, ex Tertulliano.

V. Quo pacto fieret illa relatio à Principibus. Senatusconsulta quæ inde sequebantur, auctore Principe fieri dicebantur. Origo hujus locutionis, ex Livio. Senatus jus facere poterat, ex Vlpiano, & Gratiano Imperatore. Quid Theodosio placitum. Senatus auctoritas prorsus imminuta sub Iustiniano. Quomodo intelligenda sit illa Senatus auctoritas. Et an suprema Principum auctoritati offecret.

VI. Relatio Principis differt à relationibus quæ fiunt ad Principem. Virisque discrimen ostenditur.

I. **H**ic sese prodit illustris quæstio, quam si prætermisero, difficultatem rerugere, & dignitati sedis apostolicæ invidere, aut ejus odium reformidare videbor, prout disceptationis eventus tulerit. Probavimus huc usque luculentissimis testimoniis Legatos sedis apostolicæ Synodis Oecumenicis præfedis, & Marcianum literis suis synodum Leone auctore celebrandam indicisse. Sed nondum explicuimus quis esset effectus illius primatus, seu mavis præsentie, quænam esset Summi Pontificis auctoritas in illis Conciliis. Non me latet tria hujus primatus privilegia vulgò observari. Vnum est, confessus prærogativa; alterum, jus rogandæ sententiæ; tertium, idque maximi momenti, necessitas præsentie Pontificis, vel ejus rati habitio, ut synodus legitimè & canonicè haberi possit, quemadmodum supra monuimus. Sed indagandum restat quænam fuerit Pontificis auctoritas in Concilio jam constituto.

II. Si summam in censendo & definiendo potestatem illi tribuamus, perit libertas suffragiorum, quam tantopere commendant Celestinus & Leo. At verò concessa suffragiorum libertate, æqualitas quædam hac in parte induci videtur inter Romanum Pontificem & ceteros Episcopos, quod multum de summa ejus dignitate detrahit. Itaque aut unius libertas aut dignitas alterius periclitantur, quemadmodum in disputatione de auxiliis gratiæ, vel hinc arbitrij humani libertas lædi, vel illinc gratiæ vis & efficacia minui rerum istarum inexpertis videtur. Non quero quid utrinque doceant Theologi rationibus è sacra scriptura petitis, cum de auctoritate Concilij & Papæ anxie & scrupulosè disputant. Id tantum mihi rimandum propono, quænam esset universalis Ecclesiæ praxis in Concilio Ephesino & Chalcedonensi, quis tunc Summorum Pontificum & universæ Ecclesiæ sensus in usu auctoritatis illius quæ in apostolica sede vigeat. Arduum opus atque invidiosum aggredior, quod nondum quisquam, ut existimo, in se recepit, quo tamen defungi aliter nec possum nec debeo, quàm recitatis testimoniis unde regulæ colligi possint quæ totum negotium extra disputationis aleam evidentissimè ponant. Quod ita temperabitur, ut quodam jure imperatorio usum hac in parte Summum Pontificem ostendam, & synodum plena atque integra suffragiorum libertate.

III. Hæc ut apprime intelligantur, observandum est ex instituto Augusti omnia magistratum Romanorum jura in Principem translata fuisse, & inter cetera, jus relationis: in quo non minima pars consularis

potestatis olim posita erat, quemadmodum observavit Polybius: *De iis, inquit, qua de liberanda incumbunt, referunt Consules, ipsique universam decretorum Senatus rationem gubernant.* Sæpe tamen factum ut absentibus vel prævaricantibus aut mussantibus Consulibus referrent aliqui è principibus amplissimi ordinis, puta Consules designati, vel aliquis Prætorum aut Tribunorum, Tanti verò momenti jus illud erat, ut Senatusconsultum fieri non posset sine relatione; qua negotium de quo Senatus consulendus erat, à Consule exponebatur. Ejus necessitatis illustre habetur exemplum apud Tacitum, qui refert Thraseæ sententiam in senatu dictam; deinde hæc verba subjungit: *Magno assensu celebrata sententia. Non tamen Senatusconsultum perfici potuit, abnuentibus Coss. ea de re relatam.* Etsi enim liceret patribus, quoties jus dicende sententia accepissent, que vellent expromere, relationemque in ea postulare, ut notat idem auctor, attamen à Consulibus arbitrio pendebat an referrent ea de re ad Senatum, eumque consulere. Hoc quidem jus sublata Reipublicæ libertate Consulibus ademptum non est, sed pars quoque fuit imperatoris potestatis, id Principibus paulatim sibi vindicantibus. Exemplum est ab Augusto, ut dixi; in cujus honorem decretum refert Dio ut assumpta in perpetuum Tribunitia potestate, liceret ei, quoque Senatu, unam de quacunque re vellet relationem facere, etsi Consul non esset. Postea ampliato honore Principum, inventa sunt ad similitudinem decreti hujus jura secundæ, tertiæ, quartæ, quintæ relationis, ut patet è variis Capitolini & Vopisci locis; hoc est, ut quoque Senatu possent de duabus, tribus, quatuor, quinque rebus, quas vellent cunque, etiam non Consules, facere relationem. Augusto unius tantum negotij relatio unoquoque Senatu permissa fuerat: sequentibus Imperatoribus quarta vel quinta concessa, eodem Senatusconsulto quo illis imperium confirmabatur. Quare falluntur viri docti, qui jura quartæ vel quintæ relationis sic accipiunt, ut de negotio eodem Principibus liberum fuerit quartò vel quintò referre. Certum quidem est ea lege qua imperium Vespasiano delatum est, sic constitutum. *Ut ei Senatum habere, relationem facere, remittere, Senatusconsultum per relationem discussionemque facere liceat.* Sed remittere relationem non significat quod eruditi viri contendunt, scilicet interrupta deliberatione ad primam relationem facta, consultationem differre ad iteram relationem. Ea verba id tantum volunt, ut Principi liceat vel referre statim, vel relationem remittere, id est, in aliud tempus

differre, aut omnino suppressere. Non solum autem jus illud referendi verbo *σημαρι- (w)* Græci explicare solent, sed etiam alia locutione quæ aliquoties extat apud Dionem, *ἡρώλυτο eis βουλευσις εἰσφέρειν*, id est, *sententiam in Senatum inferre*.

IV. Ceterum ita se gerebant Principes in Senatu, ut consularum potestatem cum nova auctoritatis incremento exercerent. Consules namque relatione facta rogabant sententias, auspicantes ab eo qui princeps Senatus vel Senator primæ sententiæ dicebatur, numerabant Senatum, dividi sententias, si opus esset, jubebant, & decretum pronuntiabant. Imperatores verò post relationem censebant, eo quo vellent ordine, scilicet primo vel ultimo loco, ut colligere licet ex istis Pisonis verbis ad Tiberium: *Quo loco censebis, Cæsar? Si primus, habeo quod sequar. Si post omnes, vereror ne imprudens dissentiam.* Quod si viri doctissimi expendissent, non negassent sententiam à Principibus in Senatu dictam. Id quidem locum habuit in Consulibus, qui sententiam non rogabantur, nisi referente Cæsare, ut monuit Tacitus. Sed Princeps vel primus vel post omnes censebat, ita tamen ut formulæ omnino adstrictus non esset, sententiâque Senatus duriorum posset mitigare, ut accidit in cognitione Pisonis de Germanici nece accusati. Quando autem primo loco censebat, ejus sententia maximi momenti habebatur, quæ à Tertuliano dicta est *prærogativa suffragij*.

V. Relatio illa cum prærogativa suffragij, frequentissimè per orationem fiebat; quam per Quæstores suos, qui Candidati dicti, Principes in Senatu ex scripto recitabant, ut notum est à Tacito, Symmacho, & aliis. Senatusconsulta quæ orationes illas sequebantur, auctore Principe dicebantur fieri. Quod, præter varios Taciti locos, egregiè probatur ex Vlpiano, qui ait, de Antonino Aug. loquens: *Oratione in Senatu habita, auctor fuit Senatui censendi ut aliquid laxaret ex juris rigore*, circa donationes inter virum & uxorem. Locutio illa tracta est ex usu veteris Reip. quo inductum, teste Livio, ut priusquam populus suffragia iniret, in incertum comitorum eventum patres auctores fierent. Cum autem Senatus de rebus omnibus vice populi consuli cœpisset, Principes Senatusconsultorum auctores fieri voluerunt. Quod eam vim in se habebat, ut oratio Principis in Senatu recitata, seu mavis, relatio cum prærogativa suffragij, non solum cum unaquaque gravissimorum Senatorum sententia comparanda esset, sed etiam decisionis auctoritatem indueret, si consensus Senatus accederet. Inde fit ut frequenter in jure ali-

quid oratione Principis constitutum dicatur, quod alibi Senatusconsulto tribuitur ad orationem illam factò. Scilicet oratio continet in se auctoritatem quandam non solum censendi, sed etiam definiendi; dummodo consensu & suffragiis Senatus juvetur: quemadmodum etiam vice versa Decreto Senatus res propositæ summa auctoritate definiuntur. Ea vigeat in Senatu auctoritas, tempore Vlpiani; qui testatur non ambigendum quin Senatus jus facere possit. Gratianus quoque Imperator scripsit anno CCCLXXXIV. Senatusconsultum perpetuam per se obtinere firmitatem. Theodosius autem, permista Principis & Senatus potestate, præscripsit leges generales à proceribus Palatii & à Senatu tractandas: *Vt universorum consensus nostra serenitatis auctoritate firmetur*, inquit ille. Tandem summa Principis potestas Senatus auctoritatem absorbit sub Iustiano. Unde non insulsè Leo Philosophus Novella sua constitutione legem Digestorum abrogavit, quæ condendi juris facultatem Senatui tribuebat. Quæ verò de Senatus auctoritate dicta sunt, non adimebant Principibus auctoritatem edendarum constitutionum vel negotiorum terminandorum sine ullo consulti Senatus, cum populus in eos suam potestatem contulisset; sed docent Senatum, quando consulebatur, summo jure usum in decernendo.

VI. Observandum verò est relationem Principis longè differre à relationibus quæ fiebant ad Principem. Hæ namque à magistratibus mittebantur ad Imperatorem, ut res dubias arbitrio suo temperaret: quæ locum quoque habent in Episcopis provincialibus, qui Romanam sedem consulunt; de quibus actum est libro primo. Relatio verò Principis habetur in Senatu, ut auctore Principe de re proposita decernatur.

C A P V T VIII.

Synopsis.

I. Aggredienda est disceptatio pontificia potestatis in Concilio Chalcedonensi. Agendum tamen prius de auctoritate qua Summus Pontifex usus est ante Concilij congregationem. Legati Leonis I. Constantinopolim missi, ut epistolam ejus ad Flavianum proponerent subscribendam Anatolio C. P. & ceteris Orientis Episcopis. Subscriptis Anatolius. Quid post hæc egerit Leo, ostenditur ex ejus epistola ad Anatolium. Quid de iis pronuntiavit qui superiorem locum in synodo Ephesina sibi vindicaverant. Quam fuerit ejus auctoritas, & quid effecerit.

II. Hæresis emergens, primum in provincia damnabatur in qua nata erat; sed pœna extra provinciam non egrediebatur. Leo hæresim in Oriente natam dam-

L. 9. ff. de legib. l. un. C. de Senat. titic.

L. 8. C. de legib. l. ult. C. cod.

Nov. Leonis 78.

Dion. 17. et in-
notantur. Ca.

Tac. lib. 1. Ann.

Tac. lib. 1. Ann.
Ann. 11. 12. 13.
Ann. 14. 15. 16.
Ann. 17. 18. 19.
Ann. 20. 21. 22.
Ann. 23. 24. 25.
Ann. 26. 27. 28.
Ann. 29. 30. 31.
Ann. 32. 33. 34.
Ann. 35. 36. 37.
Ann. 38. 39. 40.
Ann. 41. 42. 43.
Ann. 44. 45. 46.
Ann. 47. 48. 49.
Ann. 50. 51. 52.
Ann. 53. 54. 55.
Ann. 56. 57. 58.
Ann. 59. 60. 61.
Ann. 62. 63. 64.
Ann. 65. 66. 67.
Ann. 68. 69. 70.
Ann. 71. 72. 73.
Ann. 74. 75. 76.
Ann. 77. 78. 79.
Ann. 80. 81. 82.
Ann. 83. 84. 85.
Ann. 86. 87. 88.
Ann. 89. 90. 91.
Ann. 92. 93. 94.
Ann. 95. 96. 97.
Ann. 98. 99. 100.